

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT
ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6, Tallinn 19080, Estonia tel. +372 646 6439, fax +372 667 8399, E-mail eki@ki.ee

Eesti piimaturg 2005. aasta I kvartalis

Tallinn
Juuni 2005

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Koostaja: Liina Ernits
tel. 646 6438

EKI teadusdirektor Marje Josing
19080 Tallinn Rävälä 6
Tel. +372 646 6439
Fax +372 667 8399
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
Piima tootmine	7
Piimatööstus	8
Hinnad	9
Väliskaubandus	14
Maailmaturg	19
Euroopa Liit.....	20
Kokkuvõte	23

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti piimasektori arengust 2005. aasta I kvartalis ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- piimatootmise, lehmade arvu ja produktiivsuse muutusi;
- piima tootmiskvootide täitumuse taset;
- piimatööstuste tootmismahude ja ekspordiks müügi arengut;
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja maailmaturuhinnad);
- piimatoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- piimatoodete müügiolukorda EL-s ja maailmaturul.

Töös on kasutatud ESA põllumajanduse, tööstuse ja väliskaubanduse statistika andmeid, PRIA piima tootmiskvootide täitmise aruandeid ja EKI vaatluste ja tarbijaküsitluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud: Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, Saksamaa ZMP, Hollandi LOT ja EL erinevate riikide hinnaraporteid.

Töö maht on 23 lehekülge.

Eesti piimaturg 2005. aasta I kvartalis

Piima tootmine

2005. aasta esimeses kvartalis oli piima tootmine Eestis võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 2,8 tuhande tonni võrra ehk 1,9% suurem, ulatudes kogumahus 148,8 tuhande tonnini (I kv 2004 - 146 tuh t, tabel 1). Piima tootmine on suurenenud produktiivsuse tõusu tulemusel, kuivõrd lehmade arv on 3,2% vähenenud. Keskmise piimatoodang lehma kohta ulatus vaadeldud perioodil 1301 kilogrammini, mis on 63 kg võrra suurem kui eelmise aasta samal ajavahemikul. 2005. aasta I kvartali lõpus oli Eestis 116,5 tuhat lehma, mis on 3,9 tuhande lehma võrra vähem kui aasta tagasi.

Tabel 1

Piima tootmise näitajad I kvartalis aastatel 2003 - 2005

	2003	2004	2005	Muutus	
				I kv '05 - I kv '04 +,- kogusena	I kv '05/ I kv '04, +, - %
Piimatoodang (tuh.t)	133,7	146,0	148,8	+2,8	1,9
Piimatoodang keskmiselt ühe lehma kohta (kg)	1161	1238	1301	+63	5,1
Lehmade arv perioodi lõpus (tuh.tk.)	117,3	120,4	116,5	-3,9	-3,2
Piima kokkuost (naturaalkaal, tuh.t)	112,1	121,1	128,5	+7,4	6,1
Kokkuostu osakaal toodangust, %	83,8	82,9	86,4	x	x

2005. aasta esimese kvartaliga lõppes Eestis ka esimene ametlik kvoodiaasta (periood 1.04.2004 – 31.03.2005). EL poolt oli Eestile kinnitatud piima tootmiskvoodiks 624 483 tonni, keskmise piima rasvasisaldusega 4,31%. Kogu tootmiskvoodist 89% on tarnekvoot – 554 657 tonni ja 11% otseturustuskvoot – 69 823 tonni. Tootmiskvoodile lisandub umbes 10% farmi(talu)sisene tarbimine. Eestis jagati lõppenud kvoodiaastaks välja 568 726 tonni suurune piimakvoot, millest 554 453 tonni oli tarnekvoot ja 14 273 tonni otseturustuskvoot. Kvoodiomanikke oli 2043. EL kehtestatud kvoodist on Eestis välja jagatud kvoot 55 757 tonni võrra ehk 8,9% väiksem. Välja jagatud kvoodist täitsid piimatootjad Põllumajanduse Registrite ja Informatsioonikeskuse (PRIA) esialgsetel andmetel 93% (85% EL kvoodist) ehk tarnisid ja turustasid kokku 530,8 tuhat tonni piima (tabel 2). Sealjuures tarnekvoodist täideti 520 511 tonni ehk 97% ja otseturustuskvoodist 72%.

Järgmiseks kvoodiaastaks (2005/2006) oli kvoodiaasta alguseks 2010 kvoodiomanikule välja jagatud kokku 568 278 tonni suurune piimakvoot, millest 554 656 tonni on tarnekvoot ja 13 622 tonni otseturustuskvoot. EL määratud kvoodist moodustab praeguseks välja jagatud kvoot 91%.

Piima tootmiskvootide täitmine ja tootmiskvoodid eelolevateks perioodideks (tonnides)

	Kokku	Tarnekvoot	Otseturustuskvoot
Tootmismahd* 1.04.2004 – 31.03.2005	642 490*	543 465*	99025*
Kvoodiperiood:			
1.04.2004 – 31.03.2005			
EL kehtestatud kvoot	624 483	554 657**	69 823**
<i>% kogukvoodist</i>	<i>100%</i>	<i>89%</i>	<i>11%</i>
Eestis jagatud kvoot	568 726	554 453	14 273
<i>% kogutaotlusest</i>	<i>100%</i>	<i>97%</i>	<i>3%</i>
täidetud kvoot	530 812	520 511	10 301
<i>% EL kvoodist</i>	<i>85%</i>	<i>94%</i>	<i>12%</i>
<i>% Eesti kvoodist</i>	<i>93%</i>	<i>97%</i>	<i>72%</i>
Kvoodi täitmine eelmisel perioodil (2003/2004)	511 063	498 496	12 567

*ESA andmed: tarnekvoodina märgitud piimatööstuste kokkuost ning otseturustusena kogutootmise ja kokkuostu vahe.

**Piimakvoodi jagunemine on Eestile kinnitatud EK Piima ja piimatoodete korraldava komitee istungil 24.02.2005.

Piima tootmist on Eestis alates 1998. aastast riiklikult toetatud otsetoetuste maksmisega piimalehmale. Toetuse suuruseks ühe lehma kohta oli 2005. aastal 1029 krooni, mis on 36 krooni võrra väiksem eelmise aasta toetuse suurusest (2004.a - 1065 kr).

Piimatööstus

Tänavu esimeses kvartalis suurenes jätkuvalt tööstuste poolt varutava toorpiima kogus, kasv oli aastatagusega võrreldes 6,1%. Piimatööstused varusid vaadeldud perioodil kokku 128,5 tuhat tonni toorpiima, mis moodustas 86,4% kogu esimeses kvartalis toodetud piimast ja on 3,5%-punkti võrra kõrgem aastatagusest tasemest. Varutud piima keskmine rasvasisaldus oli 4,1%. Eliit- ja kõrgemasse sorti arvati 97% varutud piimast, mis on samal tasemel eelmise aastaga. Esimesse sorti läks 2% ja sorditud piima oli 1% varutud toorpiimast. Tänavu I kvartalis on peaaegu katkenud ka toorpiima sissevedu Lätist. 2004. aasta I kvartalis imorditi Eestisse Kätist 3509 tonni toorpiima, tänavu ainult 154 tonni.

ESA kiirstatistika andmetel vähenes selle aasta I kvartalis piimatööstuses või ja lõssi-pulbri toodang peaaegu kaks korda võrreldes aasta varasema perioodiga (tabel 3). 7%-line tootmismahu langus oli ka pastöriseeritud piimal. Tänavu on suurenenud juustu, jäätise ja piimapulbri tootmine. Viimase tootmismahud on suurenenud üle kolme korra ning kokkuvõttes on kõigi pulbriliikide tootmismahud kokku tänavu samal tasemel eelmise aasta sama perioodi tootmismahuga.

Piimatööstuste toodang I kvartalis aastail 2003 - 2005

	2003	2004	2005	Muutus	
				I kv '04 - I kv '03 +, - kogusena	I kv '04/ I kv '03, +, - %
Või (tonni)	1470	4902	1988	-2914	-59,4
Rasvane juust (tonni)	3283	2920	3292	372	12,7
Pastöriseeritud piim (tuh.t)	18,9	18,4	17,1	-1,3	-7,1
Lõssi-vadakupulber,TPA kokku	2192	3802	2971	-831	-21,9
sh lõssipulber (tonni)	1792	3504	1851	-1653	-47,2
Täispiima- ja koorepulber (tonni)	1486	383	1220	837	3,2 korda
Jäätis (tonni)	703	1819	1972	153	8,4

Piimatööstuste kogutoodangu müük jooksevhindades ulatus 2005. aasta I kvartalis 857,3 miljoni kroonini ning on eelmise aasta sama perioodi suhtes suurenenud 10,5 miljoni krooni võrra ehk 1,2%. Ekspordiks müük kasvas samal ajavahemikul 51,1 miljoni krooni võrra ehk 23,7%, ulatudes 266,3 miljoni kroonini. Ekspordiks müügi osakaal piimatööstuste toodangu kogumüügist ulatus tänava esimeses kvartalis ESA andmetel 31,1%-ni ning on võrreldes mullusega 5,7%-punkti võrra tõusnud. Ekspordiks müüki on soodustanud 10 piimatööstuse ettevõtte ekspordiload Venemaale ja või eksporditoetuse maksmine. Või ekspordil Venemaale makstakse EL-s eksporditoetust 20.50 kr/kg.

Hinnad

Piimatööstuste poolt varutava toorpiima baasiline **kokkuostuhind** püsis peaaegu muutmatusena 3.80...3.85 kr/kg piirides kogu 2004. aasta jooksul, langedes ainult kahel suvekuul - juulis-augustis 3.71 kr-le/kg (joonis 1). 2005. aasta I kvartalis jätkus 1,6%-line hinnatõus 2004. aasta IV kvartali suhtes (I kv - 3.90 kr/kg, IV kv - 3.80 kr/kg) ja 3,5%-line hinnatõus 2004. aasta I kvartali (3.77 kr/kg) suhtes. 2005. aasta II kvartalis on kerge tõus jätkunud (2005.a mais - 3.96 kr/kg), kusjuures juustutööstused maksavad toorpiima eest juba 4.10 kr/kg. Toorpiima nõudlus Eestis ületab küll praegu tugevalt tootjate poolset pakkumist, kuid madalamad hinnatasemed lõunanaabritel ja keskmise hinnataseme piir EL endistes liikmesriikides ei anna ka Eesti kokkuostuhinnale erilist tõusuruumi.

Piima **kokkuostuhindadest Euroopa Liidu** suuremates piimatööstustes, aga ka Eesti lähiriikide hindade tasemetest annab ülevaate tabel 4. EL suurtööstuste keskmine piima kokkuostuhind oli 2005. aasta märtsis madalam kui aasta tagasi (märts'05 - 4.28 kr/kg, märts'04 - 4.40 kr/kg). Talveperioodil hinnad küll mõnevõrra tõusid, kuid on märtsis taas langenud. Piima kokkuostuhind Eestis on jõudnud EL suurtööstuste tasemetele juba üsna lähedale ning Eestist madalamad piima kokkuostuhinnad on ainult Leedus ja Lätis, kuid ka need on tõusutrendil.

**Piima keskmised kokkuostuhinnad Euroopa Liidu mõningates suurtööstustes,
Eesti lähiriikides, USA-s ja Uus-Meremaal (kr/kg)**

	2004 märts	2004 dets	2005 jaan	2005 veebr	2005 märts
Suurtööstused					
Nordmilch Saksamaa	4.17	4.48	4.33	4.17	4.17
Arla Foods Taani	4.58	4.39	4.39	4.58	4.39
Danone Prantsusmaa	4.59	5.04	4.79	4.80	4.52
Lactalis Prantsusmaa	4.66	4.94	4.93	4.94	4.47
Friesland Coberco Hollandi	3.98	4.22	4.22	4.34	3.86
Arla Foods Rootsi	4.50	4.44	4.40	4.62	4.38
Suurtööstuste keskmine EL-s	4.40	4.65	4.46	4.53	4.28
Riigid					
USA	4.68	4.68	4.19	3.71	4.14
Uus-Meremaa	2.64	2.71	2.85	2.73	2.94
Saksamaa, <i>rasv 3,7%, valk 3,4%</i>	4.19	4.43	4.33	4.26	4.16
Soome, <i>rasv 4,3%, valk 3,3%</i>	4.69	5.19	4.86	...	4.39
Läti, <i>rasv 4,3%, valk 3,3%</i>	3.08	3.31	3.38	3.42	3.52
Leedu, <i>rasv 4,2%, valk 3,3%</i>	1.99	3.17	3.22	3.27	3.28
Eesti, <i>rasv 3,8%, valk 3,2%</i>	3.81	3.85	3.89	3.91	3.93

Allikad: LTO, ZMP, EKI

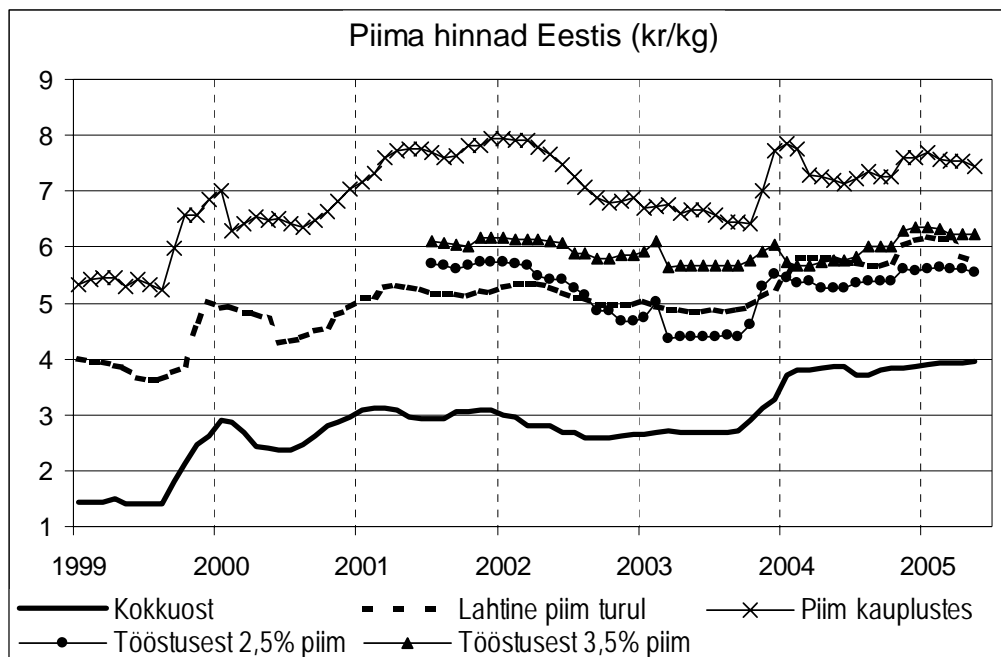
Toorpiima kokkuostuhinna tõusuga kaasnes tööstusest väljamüügi- ja jaehindade tõus siseturul (tabel 5). Tööstuste piimatoodete **väljamüügihinnad** olid I kvartalis olenevalt tootest vahemikus 2,9%...13,8% kõrgemad kui aasta tagasi. Kiiremini on tõusnud või, piimapulbri ja 3,5%-lise piima väljamüügihinnad (vastavalt +13,8%, +13,5% ja +10,7%). Juustu, 2,5%-lise piima ja lõssipulbri väljamüügihinnad tõusid aeglasemalt (+2,9%, +4,1% ja 6,3%). Maikuuks on väljamüügihinnad I kvartaliga võrreldes veidi langenud (-0,5%...-4,1%), üksnes väikepakendis või hind on veel 1,7% tõusnud.

Piimatoodete **ekspordihinnad** (tabel 5) on aastaga tõusnud 6,4%...19,2% vahemikus. Enim on tõusnud piimapulbri keskmine ekspordihind (+19,2%). Tänavuse esimese kvartali või ekspordihind oli möödunud aasta sama perioodi hinnatasemest 8,5%, lõssipulbril 6,4% ja juustul 7,8% kõrgem.

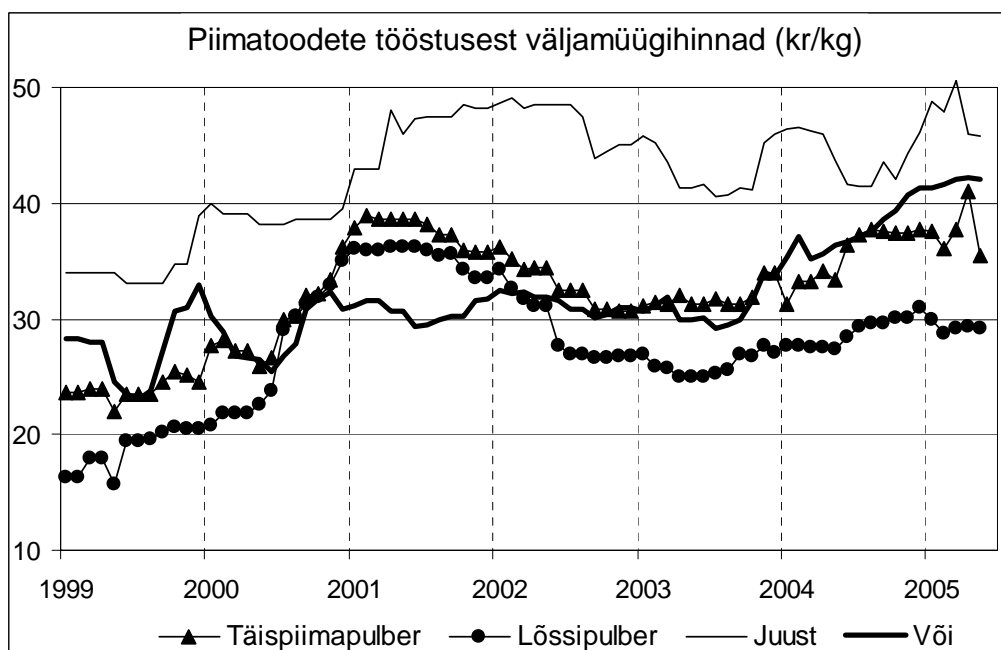
Maailmaturul muutus 2004. aastal toimunud USA piimatoodete hulgihindade järsk kõikumine 2005. aasta I kvartalis stabiilsemaks. Kusjuures USA ja EL hindade tasemed liikusid lähene-mise suunas (tabel 6). Enamike maailmaturu piimatoodete hinnas oli märgata langustendentsi. Hind tõusis aastatagusega võrreldes aga USA lõssipulbril, mille hind oli eelmisel aastal võrreldes EL riikide tasemega langenud väga madalale. 2004. aasta esimeses kvartalis oli lõssipulbri hind USA-s (22.42 kr/kg) 24% madalam Hollandi ja Saksamaa hinnast, 2005. aasta I kvartaliks vähenes hinna-

vaha 18%-le ning maikuuks juba 15%-le. Vastupidine tendents USA-s toimus vöihinna muutuses: 2004. aasta I kvartalis ületas vöi hulgihind Hollandi-Saksamaa taset 5%-liselt, kuid aastane 15%-line hinnalangus USA-s viis sealse hinna 7% madalamaks EL riikide hinnast ning maikuuks oli hinnavahe suurenenud juba 9%-liseks. 2005. aasta maikuu maailmaturu hinnad näitavad siiski paranemistendentsi ja enamuse toodete hinnad on I kvartali keskmise suhtes taas tõusnud. Üksnes vöi hind langes jätkuvalt ka II kvartalis.

Joonis 1

Joonis 2

Tabel 5

Tootja-, ekspordi ja jaehindade muutus Eestis 2004-2005. aastail (kr/kg, piimal kr/l)

	Tootjahind/ekspordihind			Jaehinnad kauplustes		
	I kv 2004	I kv 2005	mai 2005	I kv 2004	I kv 2005	mai 2005
Piimapulber	32.54/ 30.47	36.92/ 36.31	35.43			
Lõssipulber	27.62/ 27.18	29.38/ 28.93	29.24			
Juust Edam	46.42/ 42.05	47.78/ 45.32	45.80	75.70	82.29	81.89
Või	36.33/ 37.16	41.34/ 40.31	42.06	50.98	64.58	64.26
Piim 2,5%	5.40	5.62	5.56	7.63	7.60	7.45
Piim 3,5%	5.69	6.30	6.23	8.78*	8.95*	...*

*Tetrapakendis piima jaehind Tallinna supermarketite keskmisena

Allikas: ESA, EKI

Tabel 6

Piimatoodete hulgihinnad Hollandis, Saksamaal ja USA-s 2003 –2005. aasta I kvartalitel (kr/kg)

	I kv 2003	I kv 2004	I kv 2005	mai 2005
PIIMAPULBER				
Holland	39.01	39.59	37.66	38.02
Saksamaa	40.21	39.38	38.33	37.55
USA keskmine	36.53	35.13	35.29	36.91
LÕSSIPULBER				
Holland	30.36	30.25	29.52	30.98
Saksamaa	30.88	30.72	29.52	30.67
USA keskmine	26.23	22.42	24.29	26.06
VÕI				
Holland	47.10	46.94	45.01	44.59
Saksamaa	47.17	46.63	44.64	43.42
USA keskmine	49.80	49.29	41.79	39.88
JUUST				
Saksamaa, Gouda	48.92	44.18	44.91	44.28
Inglise Cheddar	46.52	49.65	48.25	48.28
USA, Cheddar	56.94	52.73	54.04	55.53

Toorpiima kallinemine ja EL-ga liitumismõju tõi 2004. aastal kaasa ka tuntava piimatoodete **jaehindade** tõusu. Aastaga on kauplustes enim kallinenud või (+26,8%, tabel 5). Enamik piimatooteid kallines aastaga 1,9%...18,6% vahemikus. Kiiremad hinnatõusud olid aastaga veel hapukoorel (+18,6%) ja kodujuustul (+12,4%). Naturaaljuust kallines 8,7%, kohvikoor 6,8%, keefir 5,4% ja 3,5%-line piim 1,9%. Aastaga odavnes üksnes 2,5%-line piim (-0,5%). Piimatoodete jaehindade tõus toimus siiski põhiliselt 2004. aasta jooksul ja juba 2005. aasta I kvartalis hinnad stabiliseerusid ning mõnede toodete hinnad hakkasid taas langema. II kvartalis on jaehindade nõrk langustendents jätkunud ning kõigi piimatoodete hinnad olid mais 0,5%...2% madalamad I kvartali keskmistest jaehindadest.

Teiste Euroopa riikide pealinnadega võrreldes on piimatoodete jaehinnad Tallinna supermarketites enamasti kõrgemad kui uutes EL liikmesriikides, kuid madalamad vanade EL riikide kaupluste hindadest (tabel 7). Vaadeldud piimatoodetest on erandiks valgehallitusjuust, mida Euroopa Liidu pealinnades on võimalik osta odavamalt kui Tallinnas.

Tabel 7

Piimatoodete jaehinnad Euroopa pealinnade supermarketites 1.-6. märts 2005 (kroonides)

Toode	Piim, 3,5%	Või, 80-82,5%	Juust, Edam, Gouda	Kohvikoor, 10%	Virsikujogurt	Maitsetamata jogurt	Ehrmann Fruttagut maasikajogurt	Valgehallitusjuust Brie President
Kogus	1 liiter	200g	1 kg	0,2 liitrit	150 g	0,5 kg	125g	1 kg
Tallinn	8.95	13.38	79.09	4.22	17.37	9.03	3.50	170.75
Riia	6.90	10.69	66.57	6.46	18.26	10.69	x	212.61
Vilnius	8.47	14.05	65.44	8.34	x	10.15	3.49	133.41
Varssavi	7.39	11.46	63.31	5.66	x	7.42	x	108.07
Praha	10.28	11.53	88.51	7.24	x	13.02	4.70	x
Bratislava	9.76	16.05	72.77	5.52	25.79	10.28	5.48	129.76
Budapest	14.05	19.88	65.80	8.20	x	12.69	8.84	147.82
Helsingi	10.07	18.31	89.81	9.60	24.15	15.91	x	208.62
Berliin	10.07	10.64	91.69	8.26	x	13.88	4.48	95.31
Amsterdam	11.27	14.02	92.52	12.36	x	8.81	x	152.03
Stockholm	11.52	17.61	103.16	9.77	x	20.12	x	123.80

***Riia:** Mertingeri jogurt; **Varssavi:** kohvikoor 12%, Danone jogurt; **Praha:** virsikujogurt 150g, ümberarvutus maitsetamata jogurt 150g; **Budapest:** piim 2,8%, virsikujogurt 150g, maitsetamata jogurt 200g; **Helsingi:** kohvikoor 19%, või 500g ü.a.; **Berliin:** maitsetamata jogurt ü.a. 150g ja virsikujogurt 500g; **Stockholm:** kohvikoor 12%.

Ümberarvutused erinevatelt pakendi suurustelt (kasutatud on lähima suurusega pakendi hindasid)

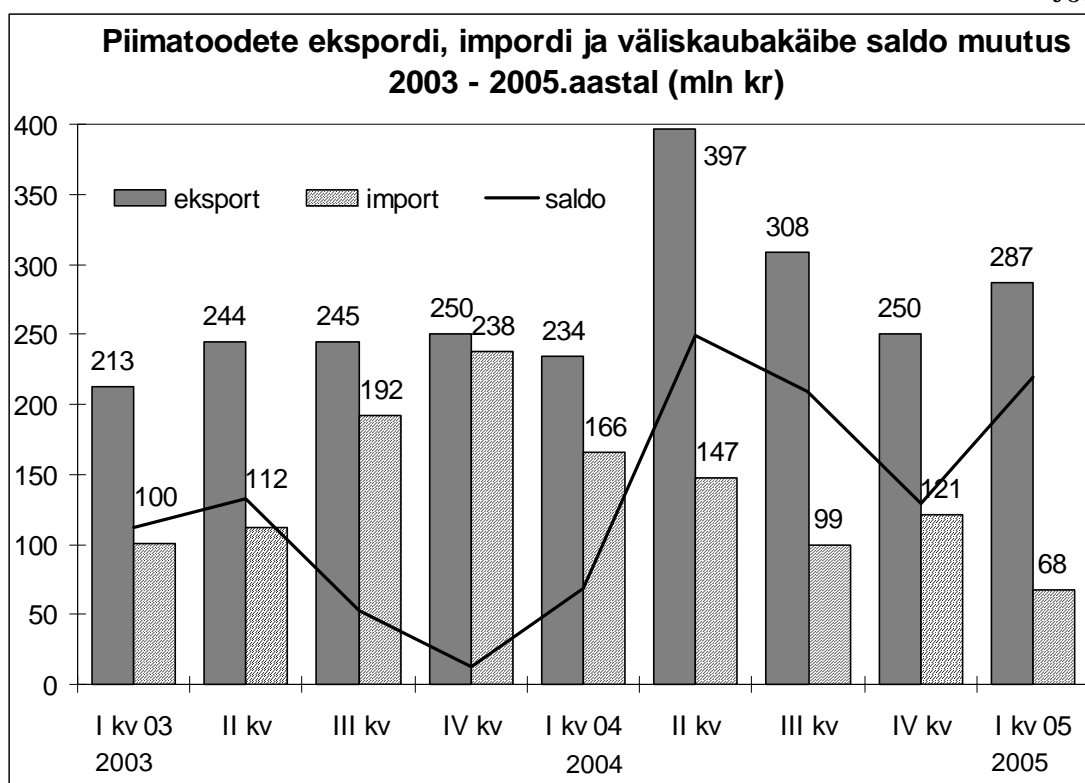
Allikas: EKI

Väliskaubandus

2005. aasta esimese kvartali piimatoodete väliskaubanduses eksport suurenes ja import vähenes, võrreldes nii eelneva kvartaliga (2004. IV kv) kui ka eelmise aasta sama perioodiga (2004 I kv, joonis 3). 2005. aasta I kvartalis suurenes Eesti piimatoodete ekspordikäive võrreldes 2004. aasta sama perioodiga neljandiku võrra (+53 mln kr) ja import vähenes ligi kaks kolmandikku (-98 mln kr). Selle tulemusena suurenes piimatoodete kaubavahetuse positiivne saldo 219,2 miljoni kroonini, mis on üle kolme korra enam kui aasta tagasi (+150,8 mln kr) ja 2/3 võrra enam kui eelmises kvartalis (+90,1 mln kr). Sealjuures oli kaubavahetuse saldo positiivne EL vanade liikmesriikide (+201,2 mln kr) ja 3. riikidega (+26,7 mln kr), kuid uutest liikmesriikidest tuuakse Eestisse piimatoodeteid sisse rohkem kui sinna eksporditakse (negatiivne saldo 8,7 mln kr).

Põllumajandussaaduste väliskaubanduses moodustas piimatoodete eksport 2005. aasta I kvartalis 18% (2004 I kv - 20,2%) põllumajandussaaduste koguekspordist ja import 3,1% (2004 I kv - 8,2%) koguimportist.

Joonis 3

Piimatoodete rahaline **eksport** ulatus 2005. aasta esimeses kvartalis 287 miljoni kroonini (tabel 7) ning ületas 2004. aasta sama perioodi käivet 22,7% ehk 52 miljoni krooni võrra. Ekspordikäibest 78% moodustas eksport EL vanadesse liikmesriikidesse, 12% EL uutesse liikmesriikidesse ja 10% piimatoodete ekspordist läks väljapoole Euroopa Liitu (joonis 5). Tähtsamad ekspordiartiklid olid endiselt piima- ja lõssipulber (39% piimatoodete ekspordist rahalises väljenduses, joonis 4), juust (33%) ja või (16%). Piimatoodete ekspordihinnad on tänavu põhi-

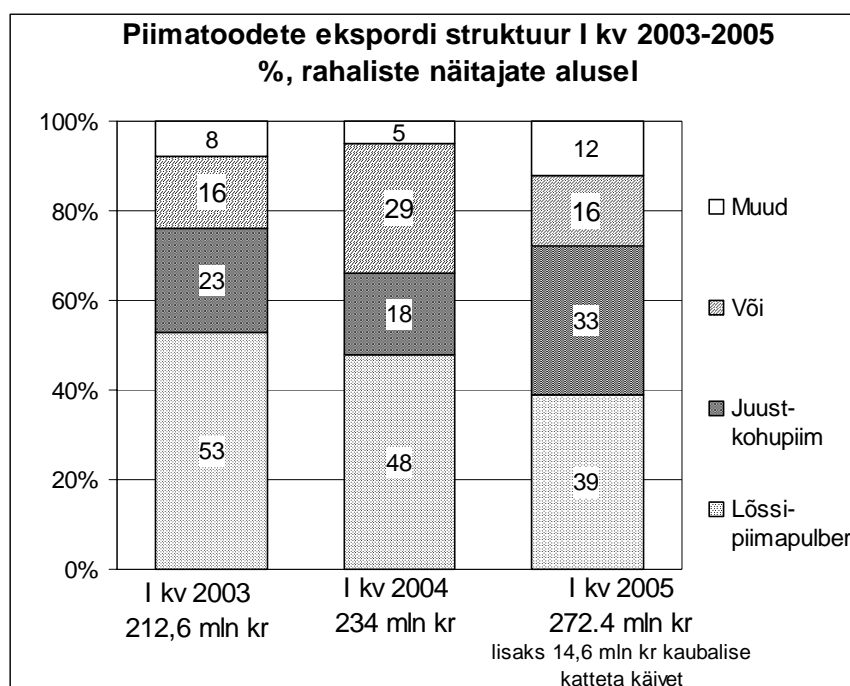
liste eksporttoodete osas tõusnud. Erinevate toodete ekspordikoguste muutused on olnud aga järsud nii vähenemise kui suurenemise suunas. Võrreldes 2004. aasta I kvartaliga, mil Eesti veel Euroopa Liitu ei kuulunud, suurenes tänavu I kvartalis kordades piima, hapendatud piimatoodete ja juustu eksport. Samas oli suurem langus või (-36,9%) ja jäätise (-60,7%) ekspordis, pulbrite eksport vähenes vähem (-17%). Kui enne EL-ga liitumist kauplesid Eesti piimatöötlemisettevõtted põhiliselt maailmaturu piimatoodetega, siis peale liitumist on oluliselt aktiveerunud ka suurema lisandväärtusega piimatoodete müük väljapoole Eestit.

Tabel 7

Piimatoodete põhieksport I kvartalis aastail 2004 – 2005

	I kvartal 2004			I kvartal 2005			Ekspordikoguse muutus 2005/04 +, - %
	Kogus tonni	Summa, tuh kr	Hind kr/kg	Kogus tonni	Summa, tuh kr	Hind kr/kg	
Piim, koor, lõss	186	2984	16.02	568	10102	17.79	3,1 korda
Kondenseeritud piim, pulber	3993	111198	27.85	3316	106915	32.24	-17,0
Hapendatud piimatooted	433	5171	11.96	993	14868	14.97	2,3 korda
Vadakutooted	160	846	5.28	884	6615	7.48	5,5 korda
Või ja piimarasvad	1807	66705	36.91	1140	41950	36.80	-36,9
Juust, kohupiim	967	41504	42.93	2067	89566	43.34	2,1 korda
Jäätis	242	5544	22.93	95	2360	24.88	-60,7
Piimatooted kokku	x	233951	x	x	272376	x	
Käive rahas, ilma kaubalise katteta		0			14624		
Kokku piimatoodete grupp	x	233951	x	x	287000	x	

Joonis 4

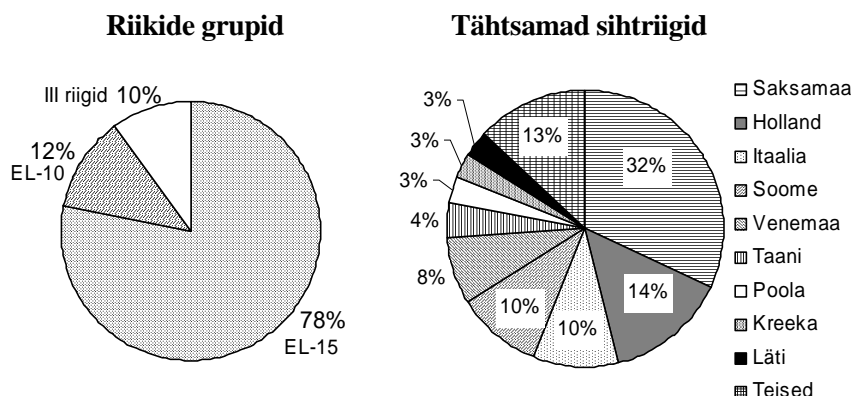

Olulisemad sihtturud olid 2005. aasta esimeses kvartalis Eestile endiselt Saksamaa (32% I kv piimatoodete ekspordist rahalises väljenduses, joonis 5) ja Holland (14%), kuid viimase aastaga on sihtriikidena suurenenud Itaalia ja Soome osakaal. Mõlema riigi osakaal moodustab 10% Eesti piimatoodete ekspordikäibest. Leetu läks 5% ja Läti 4% piimatoodete ekspordist. Hollandisse eksporditi I kvartalis 15% pulbrite ekspordist, 25% võiekspordist ja 12% juustukspordist, Saksamaale 64% pulbrite, 62% piima ja 20% või väljaveost (tabel 8). Itaalia on sihtriigina esikohal Eesti juustuekspordis (24% sellest), Soome läks aga 2/3 jogurtiekspordist, 23% juustuekspordist ja 27% piimaekspordist. Läti ja Leetu eksporditi peamiselt jogurteid ja jäätist.

Eesti liitumine EL-ga on suurendanud ka piimatoodete eksporti Venemaale. 2005. aasta I kvartalis eksporditi Venemaale 22,6 miljoni krooni väärtuses piimatooteid (2004 I kv – 1,8 mln kr), mis moodustab 8% selle perioodi piimatoodete ekspordi kogukäibest ja mis on 12,5 korda enam kui aasta tagasi. Venemaale eksporditi põhiliselt võid (19% või koguselisest ekspordist) ja juustu (14%).

Joonis 5

Piimatoodete ekspordi struktuur riigiti I kvartalis 2005

Tabel 8

Põhiliste piimatoodete põhiekspordi struktuur riikide lõikes I kvartalis 2005. aastal (% vastava tootegrupi ekspordikogusest)

Piim, lõss, koor	Piima- ja lõssipulber	Hapendatud piimatooted	Või	Juust
2002 – 219 t	2002 – 3325 t	2002 – 492 t	2002 – 1266 t	2002 – 827 t
2003 – 431 t	2003 – 3337 t	2003 – 567 t	2003 – 1465 t	2003 – 1450 t
2004 - 186 t	2004 - 3993 t	2004 - 433 t	2004 - 1807 t	2004 - 944 t
2005 - 568 t	2005 - 3316 t	2005 - 993 t	2005 - 1140 t	2005 - 2067 t
Saksamaa 62	Saksamaa 64	Soome 64	Holland 25	Itaalia 24
Suurbritannia 27	Holland 15	Rootsi 14	Saksamaa 20	Soome 23
Soome 7	Taani 6	Leedu 11	Venemaa 19	Venemaa 14
Läti 4	Kreeka 4	Läti 9	Tšehhi 15	Holland 12
	Hispaania 3	Teised 2	Poola 12	Poola 6
	Teised 8		Teised 9	Kreeka 6
				Teised 15

Piimatoodete **import** rahalises väärtuses oli 2005. aasta I kvartalis 59% (-98 mln kr) väiksem kui eelmise aasta samal perioodil ja 44% (-53,6 mln kr) väiksem kui eelmises kvartalis (2004 IV kv) ning ulatus 67,8 miljoni kroonini (tabel 9). Suuremad impordipartnerid olid Euroopa Liiduga eelmisel aastal liitunud riigid, kust toodi Eestisse I kvartali jooksul 43,6 miljoni krooni eest piimatooted, so 64% kogu piimatoodete impordist rahalises väärtuses (joonis 6). Import Euroopa Liidu vanadest riikidest moodustas 34% ja väljastpoolt EL-u 2% piimatoodete impordikäibest. Eestile suurimaks piimatoodete impordipartneriks oli I kvartalis Leedu, kelle osakaal piimatoodete impordikäibes ulatus 42%-ni. Saksamaa ja Läti, mõlemad osakaaluga 15%, olid impordiriikide pingereas teisel-kolmandal kohal.

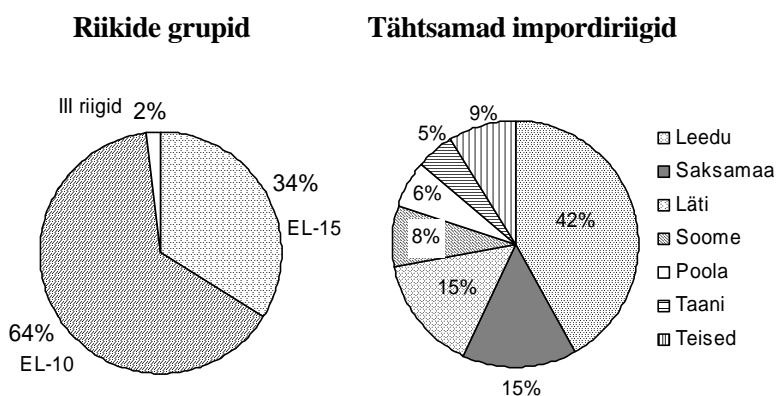
Tabel 9

Piimatoodete põhiimport I kvartalis aastatel 2004 ja 2005

	I kvartal 2004			I kvartal 2005			Import-koguse muutus 2005/04 +, - %
	Kogus tonni	Summa tuh kr	Hind kr/kg	Kogus tonni	Summa tuh kr	Hind kr/kg	
Piim, koor, lõss	4117	22444	5.45	194	2325	11.99	-95,3
Kondenseeritud piim, pulber	1261	27359	21.70	14	482	34.76	-98,9
Hapendatud piimatooted	267	5083	19.01	290	5694	19.64	8,6
Vadakutooded	135	1495	11.08	133	1288	9.72	-1,5
Või ja piimarasvad	2536	67306	26.54	26	989	38.63	-99,0
Juust, kohupiim	929	37648	40.51	1020	47087	46.15	9,8
Jäätis	166	4445	26.71	199	5153	25.86	19,9
Piimatooted kokku	x	165780	x	x	63018	x	-62,0
Käive rahas, ilma kaubalise katteta		0			4782		
Kokku piimatoodete grupp	x	165780	x	xx	67800	x	-59,1

Joonis 5

Piimatoodete impordi struktuur riigiti I kvartal 2005

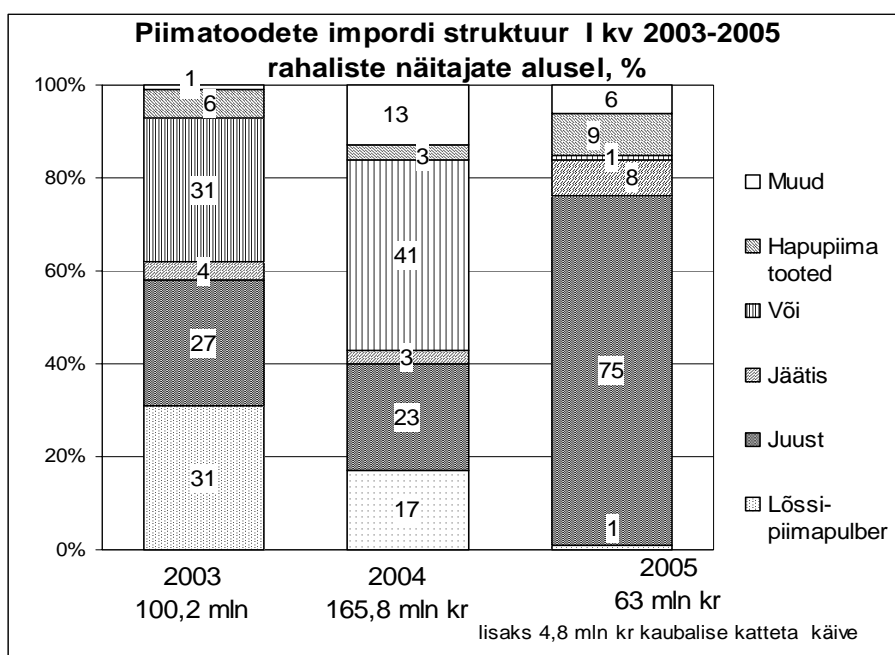

Impordi rahalisest väärtusest moodustas juust 75%, hapupiimatooted 9% ja jäätis 8% (joonis 7). Või ja pulbrite impordikogus on võrreldes aasta varasema perioodiga vähenenud pea sada korda ning nende osakaal impordi rahalisel käibes on langenud 1%-le. Kümneid kordi on vähenenud ka toorpiima sissevedu Lätist. Tänavu I kvartalis on suurenenud jäätise (20%) ja jogurtite (9%) koguseline import. Juustude ja kohupiima import suurenes 10% värskete juustude suurenemise tulemusel, naturaaluustu import 6% vähenes. Jäätise impordikogused on suurenenud impordi suurenemise arvel Venemaalt ning jogurtil Poolast sisseveetud suuremate koguste tõttu. Hapupiimatoodetest toodi 63% Poolast ja 31% Saksamaalt ning jäätisest 34% Leedust, 28% Soomest ja 20% Venemaalt. Juustude ja kohupiima impordist toodi 57% Leedust, 15% Lätist ja 12% Saksamaalt (tabel 10), kusjuures import suurenes I kvartalis just Leedust ja Saksamaalt toodud suuremate koguste arvel.

Tabel 10

Põhiliste piimatoodete põhiimpordi struktuur riikide lõikes I kvartalil 2005
(% vastava tootegrupi impordikogusest)

Piima- ja lõssipulber		Hapendatud piimatooted		Või		Juust, kohupiim		Jäätis	
2002 – 228 t		2002 – 582 t		2002 – 441 t		2002 – 410 t		2002 – 161 t	
2003 – 1615 t		2003 – 319 t		2003 – 1417 t		2003 – 541 t		2003 – 134 t	
2004 - 1261 t		2004 - 267 t		2004 – 2536 t		2004 – 929 t		2004 - 166 t	
2005 - 14 t		2005 – 290 t		2005 - 26 t		2005 - 1020 t		2005 - 199 t	
Holland	91	Poola	63	Leedu	83	Leedu	57	Leedu	34
Taani	4	Saksamaa	31	Läti	8	Läti	15	Soome	28
Läti	3	Soome	3	Soome	7	Saksamaa	12	Venemaa	20
Saksamaa	2	Teised	3	Teised	2	Taani	7	Läti	18
						Soome	5		
						Teised	4		

Joonis 6

Maailmaturg

USA Põllumajandusministeeriumi teadete kohaselt oli 2004. aasta piimasektoris rekord-aasta. 2004. aastal toodeti esialgsetel andmetel 77,5 miljon tonni piima, mis on 0,2% enam 2003. aasta kogusest. Piimatööstused varusid 0,2% enam piima ning varutud kogus moodustas 98% piimatoodangust. Piimatootmine suurenes küll aeglaselt, kuid pidevalt. Aasta alguseks oli lehmade arv langenud 2003. aasta madalate piimahindade tagajärjel. 2003. aasta II poolaastast alanud piimhinna tõusuga, hakkas ka lehmade arv suurenema. Vasikaid nappis ja nende puudust leevendati impordiga Kanadast. Käesoleva aasta 1. jaanuaril oli vasikate arv USA-s juba 3% kõrgem kui aasta eest. Toodangu kasv peamises piimatootmise regioonis jäi nõrgaks põhisööda kvaliteedi probleemide ja piimalehmade söödalisandi (BST) ebapiisavuse tõttu. Märtsist novembrini said talunikud seada söödalisandit osta ainult poole vajalikust kogusest.

2005. aastaks oodatakse USA-s piimatootmise edasist suurenemist, piima hinnad peaksid aga aasta jooksul mõõdukalt langema. 2005. aasta I kvartalis suurenes päeva keskmine piimatoodang aasta varasema perioodiga võrreldes 2,5%, märtsis isegi 3,1%. Kokku oodatakse piimatootmise kasvu 2005. aastaks 2%.

USA piimatööstusettevõtete toodangus suurenes 2004. aastal 8,1% jogurti ja 3,7% juustu ning 8,4% laktoosi ja 7,7% täispiimapulbri tootmine. Vähenes lõssipulbri (-11,5%), kondenspiima (-8,3%), piimapulbri (-4,6%) ja piimavalgukontsentraadi (-0,4%) tootmine. Ülejäänud toodete tootmismahud suurenesid suuremal või vähemal määral.

Piimatoodete tööstuslik tarbimine suurenes 2004. aasta rekordtasemele, ehkki enamike piimatoodete hinnad tugevasti tõusid. Piimarasva baasil tõusis tarbimine ligikaudu 500 000 tonnile piimaekvivalendis, hoolimata võrdlemisi kõrgest võihinnast. Mahukas lõssipulbri eksport ja piimavalgu mõõdukas hinnatõus viis piimavalgu tarbimise enam kui 3,5 mln tonnile piimaekvivalendis. Nõudlus piimatoodete järele tõusis 2004. aastal jõuliselt. Majanduslik kasv kiirenes, tarbijate sissetulekud suurenesid ning samal ajal vähenes ka töötute osakaal. Lisaks olid tarbijate hoiakud 11.09.2001 sündmuste reaktsiooni järel, mis olid veel 2002. ja 2003. aastal säästlikud, jälle normaliseerunud. Sellest lõikasid kasu ka restoranid, sest või ja juustu nõudlus suurenes. Oodatakse, et piimatoodete nõudlus USA-s püsib ka 2005. aastal kõrgel. Piimarasva tarbimine peaks tõusma 1% ja proteiini tarbimine 2%. Või ja juustu hulgihinnad on esialgu tugevasti langenud, kuid peaksid jälle tõusma hakkama. Kevadeks prognoositi hindade kerget langust, kuid nõudluse kasv peaks tegema sobivaid hinnakorrekture. Piima tootjahind peaks tootjatele ka võimaliku kergema tagasimineku järel atraktiivseks jääma.

Okeania oli ka 2004/05 majandusaastal kaks aastat kestnud põua järelmõjude all ja piimatootmise suurenemist võib oodata alles 2005. aasta sügisel. Suuremad põuakahjustused olid just Uus-Meremaal, kus tootmismahud 2005. aasta I kvartalis oli tugevalt allpool eelmise aasta taset. Austraalia piimatoodang on samal ajal juba lähenemas aasta varasemale tasemele.

Jaapan importis 2004. aastal 218,7 tuh tonni juustu, mis on 12,9% enam kui aasta varem. Sealjuures suurenes naturaaluustu sissevedu 13,6%, kuid sulatatud juustu import vähenes 3,2%.

Kergelt suurenes ka kaseiini sissevedu (+3,4%), kuid teiste piimatoodete import vähenes tugevalt. Võid imporditi kaks korda ja lõssipulbrit 13,2% vähem kui 2003. aastal. Võiimpordi kahekordne vähenemine on tähelepanuväärne veel seetõttu, et 2003. aastal suurenes võiimport kolm korda 13,2 tuh tonnile (2004 – 6,6 tuh t, 2002 – 4,4 tuh t).

Venemaal toodeti 2005. aasta I kvartalis 70 000 tonni võid, mis on 3,6% enam aasta varasemast perioodist. Juustu toodeti samal ajavahemikul 105 000 tonni ehk 10,% enam aasta varasema perioodiga võrreldes. Piima tootmiskaht oli aga samal ajal keskmiselt 1,6% aastatagusest väiksem.

Ukrainas toodeti 2005. aasta jaanuaris-veebruaris piima ligi 2% enam aasta varasemast perioodist. 2004. aasta piimatoodang ulatus 13,74 miljoni tonnini ja ületas 0,6%-ga 2003. aasta tootmiskahtu.

Euroopa Liit

Piimavarumine EL-25-s püsis ligi terve 2004. aasta madalamal 2003. aasta kogusest. Alates 2004. aasta novembrist algas piimatoodangu suurenemine ja juba 2005. aasta jaanuaris ületas piimatööstuste poolt varutud piimakogus 2,4%-liselt aasta varasema perioodi mahtu. Veebruaris 2005 varusid piimatööstused piima kokku 10,04 miljonit tonni, mis on 3,1% enam aastatagusega võrreldes. Sealjuures oli kasv EL-15-s 2,6% ja EL-10-s 6,8%. 2005. aasta kahe kuuga varuti EL-25-s piima umbes 200 000 tonni enam kui kaks aastat tagasi (2003. aastal).

Piimatoodang kasvas 2005. aasta alguses enamikes liikmesriikides. Erandiks olid Iirimaa ja Austria, kus oli tarnekvoot juba täidetud. Soomes, Rootsis ja Sloveenias jäi tootmine eelmise aasta tasemele. Suuremad piimatoodangu kasvud olid Prantsusmaal (üle 100 000 tonni kasvu), Suurbritannias ja Baltikumis. Märtsis suurenes piimatoodang esialgsetel andmetel Saksamaal, Prantsusmaal ja Suurbritannias veelgi; Prantsusmaal kasvas märtsis piimavarumine veebruari suhtes isegi 7,5%.

Esialgsetel hinnangutel ületati 2004/05 kvoodiaasta piimatootmise kvoot Saksamaal 350 000 tonniga. Iirimaa ja Austria ületasid tootmiskvooti vastavalt 1% ja 1,7%, kuid kvoodiületus on madalam varasema kvoodiaastaga võrreldes. Hollandis ülatati kvooti 1,7%-ga ning Itaalias ja Luksemburgis on kvoodi 0,8%-line ületamine muutunud juba traditsiooniliseks. Prantsusmaal, Suurbritannias ja Belgias jääb piimatootmine esialgsetel andmetel kvoodimäära piiresse. Taanis ületati kvoodimäära ainult 1100 tonniga ehk 0,2 promilliga ning seda tänu kvoodi uuele turustusüsteemile.

Esimesel aastal peale Euroopa Liidu laienemist itta pingestus piimaturu olukord kogu Euroopa Liidus. Liitumine langes ajaliselt kokku Euroopa Liidus alanud põllumajanduse reformimisega, mis tekitas teatud pinget vanades liikmesriikides juba eelnevalt. Uutes liikmesriikides tuleb kohaneda aga juba EL ühtse põllumajanduspoliitikaga ning jääb loota, et muutused uute liikmesriikide piimandussektoris juurduksid sarnaselt kui vanades EL-15-s.

Liitunud riikide piimatootjatele tõi EL ittalaienemine kõrged nõudmised, EL hügieeni nõuded tuli täita lühikese aja jooksul. Üksikutes riikides, kus nõudmised ei ole veel täidetud, tohib piima ja piimatooted üleminekuajal müüa ainult selle riigi piirides. Peale suuri tulemuslikke pingutusi on piimavarumine enne ja pärast liitumist tugevasti kasvanud. Nii varuti EL-10-s 2004. aastal 0,5 miljon tonni piima enam kui aasta varem, ületades varasema aasta mahtu 3%-liselt. Oluliselt tõusis nendes maades ka piima tootjahind, mis EL-15 tasemeni siiski veel ei jõudnud. Kuigi EL-10 põllumajandustootjad ei saa 100% EL-15 otsetoetuste tasemest, on piimatootjate sissetulekud suurenenud. Täpseid kvoodikasutuse andmeid uutes liikmesriikides veel esitatud ei ole, kuid tõenäoliselt kvoote liitunud riikides veel ei ületatud. Kiiresti tõusid liitunud riikides ka piimatoodete tarbijahinnad, kuid samas teravnes ka konkurents, mis edasist hinnatõusu veidi piirab.

EL turukorraldushoovad ei leidnud uutes liikmesriikides peale liitumist koheselt aktiivset kasutust. Või ja lõssipulbri sekkumisoste alustati väikeste kogustega alles 2005. aasta märtsist. Aprilli lõpuks oli Tšehhis ladustatud 620 tonni lõssipulbrit. Võid olid liitunud riigid 22. mai seisuga interventsiooni müünud kokku 1564 tonni, kusjuures Eestis 549 t. Eraladustamist ja teisi piimatoodete turukorraldusmeetmeid (pagarivõi müük jt toetusi) on samuti väga tagasihoidlikult kasutatud.

EL-15-s 2004. aastal piimavarumine vähenes. Põhjuseks on muutunud piimavood EL sees. Eelkõige importis Saksamaa lahtist piima (30 tuhat tonni) ja koort lähimatest idapoolsetest riikidest. 24,9 tuhande tonni koore sissevedu uutest liikmesriikidest ulatus Saksamaal aga 21%-ni riigi koore koguimpordist. Itaalia, klassikaline tooraineimportija, importis Ida-Euroopa riikidest möödunud aastal oluliselt hoogsamalt. Itaalia varus Poolast, Tšehhist, Slovakkias, Ungarist ja Sloveeniast 2004. aasta maist detsembrini kokku 66,5 tuhat tonni toorpiima. Lisaks importis Itaalia toorpiima suurtes kogustes ka Saksamaalt (1,2 miljonit tonni).

Ka kaubavahetus valmistoodetega suurenes uute ja vanade liikmesriikide vahel. Saksamaa juustueksport suurenes uutesse liikmesriikidesse 2004. aastal 54% (ekspordimaht 14 tuh t) ja linnapiimatoodete eksport 18% (37 tuh t). Uute liikmesriikide osakaal Saksamaa piimatoodete koguekspordis jäi siiski veel suhteliselt väikseks. Nii moodustas juustueksport nendesse riikidesse 2% kogu Saksamaa juustuekspordist ja linnapiimatoodete eksport 8% nende koguekspordist.

1. juulil 2005. aastal rakendub uue EL põllumajandusreformi alusel järjekordne lõssipulbri ja või sekkumishinna alandamine. Või sekkumisostuhind langeb 7,5% 44,19 kr/kg-le (eelmine aastane periood – 47.76 kr/kg) ja lõssipulbri hind 5,3% 28.94 kr/kg-le (30.55 kr/kg). Või ostetakse EL-s perioodil 1.03-31.08 kokku kuni 60 000 tonni, kui turuhind on 92% alla sekkumishinna. Lõssipulbri sekkumisostu kogus on samal perioodil 109 000 tonni.

Eelmise aasta sekkumishinna alandamine lõssipulbri ja või turuolukorrale negatiivset mõju ei avaldanud – pigem stabiliseeris turgu. Küll aga langes piima kokkuostuhind. Lõssipulbri turg muutus märkimisväärselt stabiilsemaks ning turuhind tõusis eelmise aasta sügisel üle

sekkumishinna. Lössipulbri varud 2005. aasta algusest vähenesid 36 000 tonni võrra ja I kvartali lõpuks oli EL sekkumisladudes 41 000 tonni lössipulbrit.

Lössipulbri turg on sel aastal märkimisväärselt stabiilne. Piimatootmise suurenemisest kõrghooajal saadud piim läheb juustu tootmiseks ja lössipulbri tootmine pole seni märkimisväärselt suurenenud. 2005. aastal prognoositakse EL-25-s lössipulbri toodangumahuks 1,2 miljon tonni, mis on 3,4% enam 2004. aasta kogusest. Ka maailmaturul näitab nõudlus üldiselt tõusutendentsi, kuna paljudes riikides suureneb lössipulbri kasutamine, mida kohalik pakkumine ei suuda rahulda. 2005. aastal ei ole Okeania kuni sügiseni nii varumisvõimeline kui varasematel aastatel. Põud, mis Austraalia piimamajandust kahe aasta eest tabas, avaldab praegugi veel järelmõju ja kerge tagasimineki oli ka 2004/05 majandusaastal. Uus-Meremaaga tuleb seejuures veelgi vähem arvestada, kuna seal piimavarumine veel tugevamini vähenes. Kuigi USA-s piimatoodang praegu kasvab, toodetakse lössipulbrit vähem, sest turul suureneb nõudlus teistele tootegruppidele kiiremini. Kasvava potentsiaaliga hankijamaadena tulevad lössipulbri maailmaturul kõne alla pigem Argentiina, Brasiilia ja Ukraina. Brasiilias ja Ukrainas ei vasta kaubad siiski kvaliteedinõuetele. Seega võib lössipulbri ekspordiväljavaateid EL-25 jaoks 2005. aastal suhteliselt heaks hinnata.

Kokkuvõte

Tänavu esimese kvartaliga lõppes Eestis esimene Euroopa Liidu piimatootmise **kvoodi-aasta** (1.04.2004 – 31.03.2005). Piima tootiskvoodist (624 483 t) täideti PRIA esialgsetel andmetel 85% ehk turustati kokku 530,8 tuhat tonni piima. **Piima toodeti** Eestis 2005. aasta esimeses kvartalis 148,8 tuh tonni, mis on 1,9% enam kui aasta tagasi. Piimatööstuste poolt varutava toorpiima **kokkuostukogus** suurenes 6,1% ja piima kaubalisus suurenes 3,5%-punkti võrra 86,4%-le piima kogutoodangust eelmise aasta sama perioodi 82,9%-lt. Lehmade arv oli tänavu I kvartali lõpus 3,2% väiksem kui aasta tagasi, kuid produktiivsus oli 5% kõrgem.

Piimatööstuste **toodangu müük** suurenes eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 1,2% ja ekspordiks müük 23,7%. Ekspordiks müügi osakaal kogumüügis tõusis 5,7%-punkti võrra 31,1% tasemele.

Väliskaubavahetuses suurenes ekspordikäive võrreldes 2004. aasta I kvartaliga ¼ võrra, kuid impordikäive vähenes ligi 2/3 võrra ning selle tulemusel suurenes kaubavahetuse positiivne saldo kolm korda. Piimatoodete ekspordi- ja impordihinnad on võrreldes aastatagusega tõusnud ning väliskaubakäibe kasv on saavutatud nii hindade tõusu kui koguseliste mahtude suurenemise tulemusel. Ekspordikäibest 1/3 moodustas pulbrite, 1/3 juustu ja 1/5 või väljavedu. Ekspordikäibest 78% moodustas eksport EL vanadesse ja 12% uutesse liikmesriikidesse ning 10% väljapoole EL-u. Impordikäibest moodustas 3/4 juustuimport ning 64% impordikäibest tuli EL-10-st.

Piimatoodete **hinnad** olid tänavu I kvartalis nii sise- kui välisturul kõrgemad aastatagusest, kuid hinnad on II kvartalis hakanud kõikuma. Piima kokkuostuhind oli 2005. aasta esimeses kvartalis 3,5% kõrgem mullusest, tööstusest väljamüügihinnad olenevalt tootest 2,9%...13,8% ja ekspordihinnad 6,4%...19,2% kõrgemad aastatagusest tasemest.

Piimatoodete **maailmaturu** olukord püsis I kvartalis soodne, kuid osade maailmaturutoodete hinnakõikumised viitavad turuolukorra võimalikele muutustele. Prognooside kohaselt peaks aga maailmaturul püsima hinnad soodsad 2005. aasta sügiseni, mil piimatoodete pakkumine Okeaanias peaks taastuma põuaeelsele tasemele.